

no. 12, een geval van vergiftiging, dat niet alleen de krachtige werking van cardiazol (pentamethyleentetrazine; Nederlandsch praeparaat „Corvis”, zie dit *Tijdschrift*, 1935, nr. 12, blz. 1290) bij vergiftiging met slaapmiddelen aantoonde, maar ook opnieuw de aandacht vestigt op het gevaar van onbepaalde verstreking van sommige geneesmiddelen aan het publiek. De door een commissie uit den Geneeskundigen Kring te Amsterdam ontworpen „*ne itereturlijst*” van middelen, die alleen op *oorspronkelijk* recept van den geneesheer behoort te worden afgeleverd, trachtte dit gevaar te bezweren. Zij moge nogmaals in de aandacht van allen, wien dit aangaat, worden aanbevolen.

SPIEGEL's patiënte, een 34-jarige gravida, had reeds een jaar te voren gezegd, dat zij zich wel met veramon wilde vergiftigen. Men kon dit zonder recept in elke apotheek krijgen. SPIEGEL had de beide apothekers gezegd, dat zij haar geen veramon moesten afleveren. Toch wist zij in elke van de twee een buisje machtig te worden, en had 15 tabletten van 0.4 gram ingenomen, bevattende te zamen ongeveer 1.8 gr. veronal (diaethylbarbituurzuur). De arts trof haar versuft, bleek, vervallen en steunend aan. Hij spoot haar uit een ampulle van 10 cM³, gelijk de veeartsen gebruiken, 5 cM³ cardiazol in een ader en 5 cM³ in de bilspieren. Weldra kwam zij bij en klaagde over kamfersmaak, en na 20 minuten was zij geestelijk weder helder. De maag was niet uitgespoeld, omdat het bij de komst van den arts reeds eenige uren geleden was, dat het vergif was ingenomen.

H. PINKHOF.

Verrichtingsleer.

Afscheiding van maagsap en vorming van roode bloedlichaampjes. — Bekend is de veronderstelling van W. B. CASTLE, M. B. STRAUSS en anderen, dat in maagsap een stof zou voorkomen („intrinsic factor”), die voor de vorming van roode bloedlichaampjes niet kan worden gemist. Een „extrinsic factor” zou dan wellicht beschutten voor het ontbreken van den intrinsic factor (men denke aan het werk van G. R. MINOT en W. P. MURPHY, 1927). Bekend is ook de behandeling bij pernicieuse anaemie met gedroogde maag (E. A. SHARP, 1929; C. C. STURGES en R. ISAACS, 1929). Volgens een onderzoek van T. DOUGLAS SPIES en W. PAYNE (1933) zou de intrinsic factor benodigd zijn, om uit een bijvoorbeeld in vleesch voorkomende stof een stof te vormen, die voor de erythropoiese niet zou kunnen worden gemist. S. MILTON GOLDHAMER (University of Michigan, Ann Arbor, *Proceedings of the Society for experimental Biology and Medicine*, dl. 32, 1934, bldz. 476) onderzocht thans het verband tusschen het volume van het afgescheiden maagsap en het aantal roode bloedlichaampjes bij (onbehandelde) lijdens aan pernicieuse anaemie. Bij een zeventiental van deze werd in periodes van 3 uren het maagsap opgezogen en de gemiddelde afscheiding per uur vastgesteld. De waarnemingen werden op zijn minst 6 uren na opnemen van voedsel gedaan. Verder werd dan telkens het aantal roode bloedlichaampjes geteld. Bij gezonden werd gemiddeld per uur 150 cM³ maagsap, bij lijdens aan pernicieuse anaemie 5 tot 29 cM³ verkregen. Uit de waarnemingen blijkt

nu, dat er een nauw verband bestaat tusschen de hoeveelheid afgescheiden maagsap en het aantal roode bloedlichaampjes in verschillende tijdperken. Voorts bleek nog, dat wanneer het afgescheiden maagsap over langen tijd steeds uit het lichaam werd verwijderd, het aantal erythrocyten nog kleiner werd. Deze uitkomsten zijn weder in overeenstemming met de veronderstelling van het bestaan van den intrinsic factor.

RINGER.

Mannelijk geslachtshormoon. — A. BUTENANDT, K. TSCHERING en H. DANNENBAUM deelen omtrent dit hormoon weder een en ander mede (*Zeitschrift für physiologische Chemie*, dl. 229, 1934, bldz. 167, 185 en 192). Reeds in 1931 had BUTENANDT uit urine van mannen een kristallijnen stof, bestaande uit koolstof, waterstof en zuurstof en zeer sterk werkzaam op den groei van den hanekam, verkregen. Evenals de werkzaamheid van de vrouwelijke follikels niet berust op een enkel hormoon, maar op een groep van met elkaar verwante stoffen, zoo schijnt die van de testes al evenzeer door een dergelijke groep tot stand te komen, het hormoon, dat thans in het bijzonder onderzocht is, maakt een stof van die groep uit. Ook thans is deze stof verkregen uit urine van mannen en de werkzaamheid getoetst aan den invloed op den groei van den hanekam. Voor de bereiding werd uitgegaan van een uittreksel in chloroform van de urine. Na verdampen van den chloroform houdt men uit 200 L. urine ongeveer 160 Gr. over, die een hanekameenheid in 150—160 mGr. bevat. Door een vrij lange reeks van chemische bewerkingen wordt dan ten slotte een kristallijnen stof verkregen, waarvan 150—200 gammata (0.15—0.20 mGr.) een eenheid voorstelt. In den loop van drie jaren werd 1.5 Gr. van deze stof verkregen, zij smelt bij 178° en heeft de samenstelling $C_{19}H_{30}O_2$. De twee zuurstofatomen zijn in een OH-groep en een CO-groep voorhanden, verder is de stof een aromatische en geheel verzadigde verbinding, zij bindt geen bromium of jodium. Zeer waarschijnlijk heeft de stof een sterine-achtigen bouw en de schrijvers stellen er een sterine-structuur voor op, die met de samenstelling en eigenschappen overeenkomt. Deze bouw komt nauw overeen met die van het follikelhormoon. Dit laatste is onverzadigd, men heeft door krachtige middelen dit hormoon waterstof kunnen doen opnemen en stoffen verkregen, die den hanekam doen groeien. BUTENANDT heeft aan het mannelijk geslachtshormoon weder een nieuwen naam gegeven, namelijk androsteron, wegens den sterine-achtigen bouw. Behalve dit androsteron komt in de urine van mannen ook een onverzadigde stof voor, verwant aan androsteron, namelijk dehydro-androsteron, dat twee waterstofatomen minder bevat, evenals urine van zwangere vrouwen naast folliculine een verwante stof, pregnandiol bevat en in de eierstokken naast corpus luteum-hormoon allo-pregnanolon voorkomt.

RINGER.